

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003355

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макуріна Олександра Андріївна

2. Oleksandra A. Makurina

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 281

Назва наукової спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Дата захисту: 28-08-2025

Спеціальність за освітою: інтелектуальна власність

Місце роботи здобувача: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, буд. 19, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10673

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, буд. 19, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, буд. 19, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 82.13

Тема дисертації:

1. УНІВЕРСИТЕТ ЯК СУБ'ЄКТ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ: АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРИ
2. UNIVERSITY AS A SUBJECT OF REGIONAL POLICY: ASPECTS OF INTERACTION IN THE PUBLIC SPACE

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню університету як ключового суб'єкта регіональної політики та розкриттю теоретико-методологічних засад його функціонування в системі публічної влади та регіонального розвитку, особливо в умовах трансформаційних процесів, глобальних викликів (пандемія COVID-19, повномасштабна війна) та євроінтеграційних прагнень України. У першому розділі розглянуто фундаментальні поняття та категорії, що визначають роль університету в сучасному соціально-економічному просторі регіону, а також проаналізовано еволюцію підходів до державного регулювання регіонального розвитку (ДРПП) та місце університету в ньому. ДРПП презентується як інтегрована система знань та цілеспрямована діяльність державних органів, спрямована на вирішення соціально-економічних проблем та досягнення стратегічних завдань державної регіональної політики. Виокремлено методологічний, організаційний та соціально-економічний аспекти ДРПП, а також ключові

завдання, об'єкти та суб'єкти цього процесу. Детально класифіковано прямі та непрямі, а також правові, адміністративні, економічні та пропагандистські методи регулювання. Ключовим аспектом дослідження є інституціоналізація ролі університету в регіональній політиці, що підтверджується Законами України «Про засади державної регіональної політики» (2015 р.) та «Про вищу освіту». Університет розглядається як надавач освітніх послуг на основі регіонального замовлення, учасник регіонального ринку праці, що забезпечує територіальну доступність вищої освіти. Розділ поглиблено аналізує інституційний простір публічного управління вищою освітою як складний, багатовимірний процес, що охоплює розробку, імплементацію та моніторинг державної політики у сфері вищої освіти. Висвітлено ключові принципи такого управління: автономія ЗВО, академічна свобода, якість, доступність, прозорість та підзвітність.

Ідентифіковано основних суб'єктів публічного управління вищою освітою: держава (МОН України), органи місцевого самоврядування, ЗВО, громадські організації та стейкхолдери. Особливе місце в системі управління університетом відводиться Наглядовій раді як інструменту громадського контролю й прямій участі громадськості в управлінні, стратегічного розвитку, забезпечення прозорості та залучення ресурсів. На основі аналізу праць провідних українських та зарубіжних науковців (В.Г. Кремень [21;22;23;37;65], В.І. Луговий [24;25;26;], Бертон Кларк [119;120], Філіп Г. Альтбах [44;70], Майкл Гіббонс [121] та ін.) формулюється концептуальне розуміння університету як об'єкта та суб'єкта публічного управління, що функціонально належить до соціальної підсистеми регіону, забезпечуючи її сталий розвиток через надання соціально важливих послуг та підготовку кваліфікованих кадрів. Досліджено чотири основні моделі управління вищою освітою: державна, ринкова, корпоративна та мережева, підкреслюючи гібридний підхід управління в умовах трансформацій. Проаналізовано системні механізми публічного управління вищою освітою, включаючи нормативно-правові (ліцензування, акредитація), економічні (фінансування, гранти), організаційні (структура МОН України, ЗВО), соціально-психологічні (корпоративна культура, академічна доброчесність) та інформаційні (ЄДЕБО). Зазначено, що гармонійна взаємодія та взаємна відповідальність усіх суб'єктів є запорукою сталого розвитку системи вищої освіти. У другому розділі глибоко проаналізовано місце та роль сучасного університету в регіональному публічному просторі, з акцентом на його взаємодію та вплив в умовах глобальних викликів, зокрема пандемії COVID-19 та повномасштабної військової агресії РФ. Підрозділ 2.1. «Квалітативність університетської освіти в епоху глобальних викликів: публічно-управлінські аспекти» розглядає ключові тенденції та виклики, що формують сучасний освітній ландшафт. Пандемія прискорила цифрову трансформацію, тоді як війна спричинила руйнування інфраструктури, релокацію закладів освіти та міграційні процеси, загостривши внутрішньосистемні протиріччя (неадекватне фінансування, низький рівень прозорості, недостатня протидія корупції). Особлива увага приділена євроінтеграційному концепту, важливості Цілей Сталого Розвитку-2030 та реалізації університетами політики «зеленої трансформації». Інтернаціоналізація та інноваційний розвиток визнаються фундаментальними аспектами. Українські університети, зокрема НТУ «Дніпровська політехніка», адаптуються до нових реалій, впроваджують цифрові технології, розвивають цифрові компетенції та формують альянси для забезпечення якісної освіти та підготовки мультифункціональних фахівців, що є критично важливим для регіонального та національного розвитку в умовах поствоєнного відновлення.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the university as a key subject of regional policy and the disclosure of the theoretical and methodological foundations of its functioning in the system of public authority and regional development, especially in the context of transformational processes, global challenges (COVID-19 pandemic, full-scale war) and Ukraine's European integration aspirations. The first chapter examines the fundamental concepts and categories that define the university's role in the modern socio-economic space of the region, and analyzes the evolution of approaches to state regulation of regional development (SRRD) and the university's place within it. SRRD is presented as an integrated system of knowledge and purposeful activity of state bodies aimed at solving socio-economic problems and achieving strategic goals of state regional policy. Methodological, organizational, and socio-economic aspects of SRRD are highlighted, as well as the key tasks, objects, and subjects of this process. Direct and indirect, as well as legal, administrative, economic, and propaganda methods of regulation are thoroughly classified. A key aspect of the study is the institutionalization of

the university's role in regional policy, which is confirmed by the Laws of Ukraine «On the Principles of State Regional Policy» (2015) and «On Higher Education». The university is considered a provider of educational services based on regional demand, a participant in the regional labor market, ensuring the territorial accessibility of higher education. The chapter deepens the analysis of the institutional space of public administration of higher education as a complex, multidimensional process that includes the development, implementation, and monitoring of state policy in the field of higher education. Key principles of such administration are highlighted: autonomy of higher education institutions (HEIs), academic freedom, quality, accessibility, transparency, and accountability. The main subjects of public administration of higher education are identified: the state (Ministry of Education and Science of Ukraine), local self-government bodies, HEIs, public organizations, and stakeholders. A special place in the university management system is given to the Supervisory Board as a tool for public control and direct public participation in management, strategic development, ensuring transparency, and attracting resources. Based on the analysis of works by leading Ukrainian and foreign scholars (V.H. Kremen [21;22;23;37;65], V.I. Luhovy [24;25;26;], Burton Clark [119;120], Philip G. Altbach [44;70], Michael Gibbons [121], etc.), a conceptual understanding of the university as an object and subject of public administration is formulated, functionally belonging to the social subsystem of the region, ensuring its sustainable development through the provision of socially important services and the training of qualified personnel. Four main models of higher education management are examined: state, market, corporate, and network, emphasizing a hybrid approach to management in transformational conditions. Systemic mechanisms of public administration of higher education are analyzed, including normative-legal (licensing, accreditation), economic (funding, grants), organizational (structure of the Ministry of Education and Science of Ukraine, HEIs), socio-psychological (corporate culture, academic integrity), and informational (Unified State Electronic Database on Education). It is noted that harmonious interaction and mutual responsibility of all subjects are key to the sustainable development of the higher education system. The second chapter deeply analyzes the place and role of the modern university in the regional public space, with an emphasis on its interaction and influence in the face of global challenges, particularly the COVID-19 pandemic and the full-scale military aggression of the Russian Federation. Subsection 2.1. «Qualitative University Education in the Era of Global Challenges: Public Administration Aspects» examines key trends and challenges shaping the modern educational landscape. The pandemic accelerated digital transformation, while the war caused infrastructure destruction, relocation of educational institutions, and migration processes, exacerbating internal systemic contradictions (inadequate funding, low level of transparency, insufficient anti-corruption measures).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Макуріна О. Соціальна взаємодія університетів з громадою: досвід зарубіжжя для України. Сучасний соціогуманітарний простір країн Європейського Союзу: публічноуправлінські аспекти: кол. монограф. / за заг. ред. Н.А. Липовської. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2024. 236 с. (авт. С. 130-136).
- Makurina O.A. UNIVERSITY AS A SUBJECT OF REGIONAL POLICY: MAIN COMPONENT INTERACTIONS IN PUBLIC SPACE – Modernization of Public Authorities in the Digital State Format: Challenges and Prospects under Martial Law and Postwar Reconstruction : scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2025. 608p. (avt.302-318)

- Макуріна О., Хожило І. Система вищої освіти України в умовах війни: аспекти стійкості. Державне будівництво. 2022. Т.2 № 32. С. 106-117.
- Макуріна О.А. Соціальна відповідальність університету в умовах війни в Україні. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права, 2023. №4. С. 29-34.
- Макурін А.А., Макуріна О.А. Міжнародні відносини в сфері управління рекламною діяльністю. Публічне управління та адміністрування в Україні. 2023. Вип.33. С. 265-268
- Макуріна, О., Макурін А. Вплив збройного конфлікту на системи вищої освіти: аналіз впливу переміщення на академічну спадкоємність та інституційну стійкість. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2025. №1. 13-19
- Макуріна О.А. Розвиток людського капіталу через синергію освітніх програм і суспільних викликів: від адаптивної професійної підготовки до формування інноваційного лідерства університетів. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. С. 367-371.
- Хожило І.І., Хандюк К.Е., Макуріна О.А. Медична реабілітація та психологічна підтримка населення України в умовах воєнного стану як державний пріоритет: аналіз ситуації. Медичні перспективи, 2025, Том XXX. №3. С. 195-207.
- Макурін А. А., Макуріна О. А. (2025) Державне управління вищою освітою в умовах пандемії COVID-19: аналіз кризових адаптацій та системних трансформацій. ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК Дніпровської політехніки № 2 (90), 225-234.
- Макуріна О.А. Освітньо-науковий простір вітчизняних університетів в умовах воєнного стану: аналіз тенденцій. Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів: зб.пнаук.пматер. XXIII Міжнар. наук. конгресу [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 680 с. (С.621-625) .
- Макуріна О.А. Стійкість національних університетів України в умовах війни: аналіз управлінських підходів. Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю 4 травня 2023 р. Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 4 травня 2023 р. / за заг. ред. І. А. Чикаренко; Т.В. Маматової. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. 257 с. (С. 126)
- Макуріна О.А. Університет як суб`єкт регіональної політики: аспекти взаємодії. Міжнародний форум «Безпечна, комфортна, спроможна, територіальна громада» - 2023: матеріали міжнар. конф., 11-13 жовтня 2023 р., м. Дніпро. Д.: НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. 347 с. С. 270-272.
- Макуріна О.А. Соціальна роль регіонального університету: аспекти теорії та практики. Сучасні вектори розвитку України: забезпечення сталості та безпеки. Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28 жовтня 2024 року). Чернігів: ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2024.
- Makurina O.A. Strengthening community resilience: a national approach through university collaboration. «Молодь: наука та інновації» 2024: матеріали XII Міжнародної науково-технічної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, Дніпро, 13-15 листопада 2024 року (у 3-х томах) / Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. Том 3. 368 с. (С.41-42).
- Макуріна О. Сучасний університет в регіональному соціально-економічному просторі: досягнення та виклики. Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 грудня 2024 року. Львів : Львівський науковий форум, 2024.102 с.(С.16-17).
- Хожило І., Макуріна О. Публічне управління розвитком системи вищої освіти: аналіз сучасних тенденцій. Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 лют. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2024. 294 с. С.280-281.

- Хожило М., Макуріна О. Роль сучасного університету у формуванні «зеленої» компетентності здобувача вищої освіти. Сучасні виклики для державної служби: інформаційно-комунікативний аспект : матеріали міжнар. круглого столу (Київ, 18 черв. 2024 р.) : / за заг. ред. Лариси Комахи, Наталії Корчак, Наталії Ларіної. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2024. 252 с. С.228-230.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U002375

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хожило Ірина Іванівна
2. Iryna I. Khozhylo

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8532-4108

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, буд. 19, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поступна Олена Вікторівна
2. Olena Postupna

Кваліфікація: д.держ.упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0622-0966

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул.Онопрієнка, 8, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рачинський Анатолій Петрович

2. Anatolii P. Rachynskiy

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9888-6978

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Липовська Наталія Анатоліївна

2. Nataliia A. Lipovska

Кваліфікація: д.держ.упр., професор, 25.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9288-4733

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, буд. 19, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баштанник Віталій Володимирович

2. Vitaliy Bashtannyk

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5969-3620

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, буд. 19, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

БОРОДІН Євгеній Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

БОРОДІН Євгеній Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Макуріна Олександра Андріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна